

Sygn. akt III AUa 597/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska

Sędziowie: SA Beata Michalska, SA Iwona Szybka (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 marca 2015 r. w Ł.

sprawy E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.

o zwrot nienależnie opłaconych składek

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 20 marca 2014 r., sygn. akt: V U 8/14,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 597/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 października 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił E. P. zwrotu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 31 stycznia 2011 r. do 31 stycznia 2013 r. albowiem wnioskodawca w tym okresie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił odwołanie. Sąd pierwszej instancji za podstawę orzeczenia przyjął następujące ustalenia faktyczne: E. P. był osobą od wielu lat prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie usług w zakresie wykańczania wnętrz. Działalność tę odwołujący prowadził do dnia 31 grudnia 2012 r. Z dniem 1 stycznia 2013 r. odwołujący wyrejestrował z ewidencji podmiotów gospodarczych prowadzoną działalność. Za okres prowadzenia działalności odwołujący opłacał składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne za wyjątkiem tych okresów, za który został mu przyznany i wypłacony zasiłek chorobowy. Odwołujący wystąpił do ZUS z wnioskiem o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W postępowaniu przed ZUS zapadła decyzja odmawiająca przyznania prawa do renty. Po złożeniu odwołania od odmownej decyzji, sąd pracy i ubezpieczeń uznając odwołanie za uzasadnione wyrokiem z dnia 31 grudnia 2011 r. w sprawie VU 813/11 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy poczynając od dnia 31 stycznia 2011 r. na okres dwóch lat. Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację od powyższego wyroku, wyrokiem z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie III AUa 138/12 oddalił apelację. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie E. P. za nieuzasadnione. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym. Osoby takie wobec uregulowania zawartego w art. 12 ust. 1 ustawy, podlegają także obowiązkowemu ubezpieczeniu wypadkowemu. Okres takich ubezpieczeń to okres od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania. Dla potrzeb określenia takiego czasokresu istotny zasadniczo jest moment zgłoszenia prowadzenia działalności w organie rejestrowym i moment zgłoszenia w tymże organie informacji o zaprzestaniu wykonywania działalności połączony z wnioskiem o jej wyrejestrowanie chyba, że w międzyczasie przedsiębiorca zgłaszał informacje o czasowym zawieszeniu prowadzenia działalności. Sąd zaznaczył, że odwołujący w badanym okresie nie zgłaszał informacji o czasowym zawieszeniu wykonywania działalności. Poza tym sam niejednokrotnie przyznawał, iż w okresie objętym badaniem (31 styczeń 2011 r. – 31 grudzień 2012 r.) taką działalność prowadził z wyłączeniem okresów pobierania zasiłku chorobowego. Uczynił tak w toku rozprawy w dniu 14 marca 2014 r. Przyznawał tę okoliczność także w piśmie z dnia 30 lipca 2013 r. skierowanym do ZUS. Zatem brak było warunków do uznania odwołującego w badanym okresie za osobę, która mimo zgłoszonej w organie rejestrowym pozarolniczej działalności gospodarczej, tej działalności nie prowadziła. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący podlegał wskazanym wyżej ubezpieczeniom. W ocenie Sądu I instancji nie wystąpiły przesłanki z art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pozwalające na przyjęcie, iż odwołujący z uwagi na przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy mimo prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu takiej działalności. Zgodnie bowiem z przepisem art. 9 ust. 4c tej ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, mające ustalone prawo do renty podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowemu, a z mocy art. 12 ust. 1 – także obowiązkowemu ubezpieczeniu wypadkowemu, do czasu przyznania prawa do emerytury. Powyższy przepis obowiązuje od dnia 1 stycznia 2008 r. Zatem w okresie objętym badaniem miał zastosowanie. W tych warunkach Sąd Okręgowy uznał, że stan prawny w omawianym zakresie zasadniczo różnił się od tego, który miał zastosowanie w 2005 r. gdy odwołujący mając przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, uzyskał zwrot zapłaconych składek za okres od dnia przyznania świadczenia.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył E. P. wnosząc o jego uchylenie i uwzględnienie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że o przyznaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od 31 stycznia 2011 r. dowiedział się dopiero w dniu 7 sierpnia 2013 r. Podał, że gdyby o decyzji przyznającej rentę wiedział wcześniej to wcześniej też dokonałby zawieszenia lub wyrejestrowania działalności.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, iż stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny. Jak wynika z niekwestionowanych przez skarżącego ustaleń w okresie od 31 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2012 r., to jest okresie w jakim był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy, prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą z wyłączeniem okresów, za które miał wystawione zaświadczenia o niezdolności do pracy. Ustalenia te znajdują potwierdzenie w zeznaniach skarżącego, który na rozprawie w dniu 14 marca (...). zeznał, że w okresie od 31 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2012r. prowadził jednoosobowo działalność gospodarczą w zakresie wykańczania wnętrz i działalność ta była źródłem jego dochodów. Nie jest też sporne, że organ rentowy uwzględnił fakt prowadzenie działalności gospodarczej tylko do 31 grudnia 2012r. oraz, że tylko za ten okres zostały przez skarżącego zapłacone składki na ubezpieczenia społeczne. Uprawnienie do renty z tytułu niezdolności do pracy na okres od 31 stycznia 2011 r. do 31 stycznia 2013 r. zostało E. P. przyznane na skutek jego odwołania w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 31 grudnia 2011 r., od którego apelacja organu rentowego została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 6 czerwca 2013 r. Spór w sprawie sprowadzał się do oceny materialno - prawnej roszczenia. Istotą problemu, który występuje w niniejszej sprawie, jest to czy E. P. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, równocześnie uprawniona w spornym okresie do renty z tytułu niezdolności do pracy, zobligowany był do odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy zasadnie skonstatował, że prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej z mocy art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 121) spowodowało objęcie skarżącego obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym i wypadkowym w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania, a w konsekwencji obligowało do odprowadzenia należnych z tego tytułu składek.

Analizując z kolei treść art. 9 cytowanej ustawy Sąd pierwszej instancji doszedł do trafnego przekonania, że w stosunku do skarżącego nie wystąpiły przesłanki pozwalające na przyjęcie, iż z racji przyznanego mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Zważyć należy, że w przepisie art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ustawodawca w sposób enumeratywny wymienił przypadki, w których osoby mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym także z innego tytułu. I tak zgodnie z ust. 4c art. 9 - obowiązującym od dnia 1 stycznia 2008 r. na podstawie art. 2 pkt. 1 lit. b ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2005 r., Nr 169, poz. 1412) - osoby prowadzące pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 (to jest pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych), mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. W sytuacji gdy skarżący w spornym okresie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, którego faktu nie kwestionował, należało podzielić ocenę Sądu pierwszej instancji, że winien on zostać objęty obowiązkowym ubezpieczeniem mimo przyznanego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W ocenie Sądu Apelacyjnego powoływanie się przez apelującego na okoliczność, że w dacie wykonywania działalności nie wiedział, że nabeździe uprawnienia do świadczenia rentowego, nie może odnieść skutku, gdyż podleganie określonemu rodzajowi ubezpieczeń społecznych wynika z przepisów o charakterze bezwzględnie obowiązującym, które kreują określony stosunek ubezpieczenia z mocy samego prawa według stanu prawnego z daty powstania obowiązku ubezpieczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1999 r., sygn. II UKN 461/98, opubl. OSNP-wkł. 1999/11/7).

Kierując się wskazaną argumentacją Sąd Apelacyjny w Łodzi, działając na podstawie art. 385 k.p.c., nie podzielając zarzutów apelacyjnych i nie znajdując podstaw, które należałoby wziąć pod rozwagę z urzędu, oddalił apelację jako bezzasadną.

Przewodnicząca: Sędziowie: